

fælles testation kan være en væsentlig forudsætning for den anden testator.

Udvalget foreslår på den baggrund, at reglen om beskyttelse mod hemmelig tilbagekaldelse i den gældende arvelovs § 47 udvides fra alene at angå egentlige gensidige indsættelser mellem ægtefæller eller andre, der har oprettet gensidigt testamente, til også at omfatte tilfælde, hvor ægtefæller eller andre har oprettet fælles testamente, uden at testamentet er gensidigt. Som hidtil skal underretning ske, medmindre dette af særlige grunde er udelukket.

For at være gyldig skal tilbagekaldelsen i øvrigt opfylde de almindelige krav til tilbagekaldelse af en testamentarisk disposition, dvs. ske under iagttagelse af testamentsformerne, jf. pkt. 12.2.6.

Der henvises til betænkningen s. 268-271.

14.2.1.2. Den længstlevendes testationsret, når der er oprettet fælles testamente

Som anført ovenfor i pkt. 14.1. har anvendelsesområdet for den gældende arvelovs § 48, 1. pkt., om gensidige testamenter givet anledning til usikkerhed. Her til kommer, at bestemmelsen alene omfatter gensidige testamenter oprettet mellem ægtefæller.

Efter udvalgets opfattelse er der behov for klare og enkle regler om den længstlevende testators testationsret i alle tilfælde, hvor der er oprettet fælles testamente. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at disse regler bør være ens, uanset om det er ægtefæller eller andre, der opretter testamente sammen.

Udvalget foreslår herefter, at der ved fastlæggelsen af den længstlevende testators testationsret ikke længere skal skelnes mellem fælleseje og særeje, og at den længstlevende testator som det legale udgangspunkt ved testamente skal kunne råde over hele arven i boet efter længstlevende.

Hvor den førstafdøde testator efterlader sig særlivsarvinger, eller hvor der er fælles livsarvinger, foreslår udvalget imidlertid, at der fastsættes nogle modifikationer til udgangspunktet om, at den længstlevende ægtefælle har fri testationsret.

For det første må den længstlevende ægtefælles testation selvsagt ikke være i strid med tvangsarvereglerne. Den længstlevende ægtefælles testationsret må således under alle omstændigheder være begrænset til friarven.

For det andet bør den længstlevende ægtefælle ikke ved testamente kunne råde over friarv, der ifølge det fælles testamente skal tilfalde førstafdødes særlivsarvinger. I praksis fastsættes der således ofte bestemmelser i testamentet om længstlevendes testationsret i tilfælde, hvor ægtefællerne har børn. Praktisk taget in-

gen testamenter med sådanne bestemmelser giver længstlevende fri testationsret. Der træffes derimod ofte bestemmelse om, at børnene skal ligestilles ved den længstlevendes død. I de fleste af disse tilfælde bestemmes det videre, at den længstlevende ikke skal kunne ændre arvens fordeling til skade for den førstafdødes børn. Denne praksis bør efter udvalgets opfattelse afspejles i loven.

For det tredje bør den længstlevende ægtefælle ikke ved testamente kunne råde over halvdelen af den friarv, der ifølge det fælles testamente skal tilfalde fælles livsarvinger. Baggrunden herfor er, at det ville resultere i en for voldsom begrænsning af de fælles livsarvingers arv og være i strid med førstafdødes forudsætninger for arvens fordeling, hvis den længstlevende ægtefælle som den deklaratoriske hovedregel kunne nedsætte arven til fælles livsarvinger til tvangsarven, således som denne foreslås reduceret af udvalget, jf. pkt. 2.2.2. En regel, hvorefter den længstlevendes testationsret i forhold til fælles livsarvinger alene vedrører halvdelen af den friarv, som de har fået tillagt ved testamentet, er efter udvalgets opfattelse en enkel regel, som samtidig giver de fælles livsarvinger en rimelig beskyttelse mod, at deres arv nedsættes i strid med førstafdødes forudsætninger.

De foreslåede regler om den længstlevende testators testationsret bør kunne fraviges ved testamente, således som det i dag er tilfældet med den gældende arvelovs § 48 om gensidige testamenter mellem ægtefæller.

Der henvises til betænkningen s. 271-277.

14.2.1.3. Den længstlevendes dispositionsadgang i levende live, når der er oprettet fælles testamente

Som anført i pkt. 14.1. er det tvivlsomt, om der er adgang til at omstøde dispositioner, som den længstlevende ægtefælle har foretaget i levende live, og som griber ind i den fordeling, der skal foretages efter et fælles testamente.

I de tilfælde, hvor en længstlevende ægtefælle ikke kan ændre den førstafdøde ægtefælles testamentariske bestemmelser om arvens fordeling efter længstlevendes død, er der efter udvalgets opfattelse behov for en omstødsregel i forhold til dispositioner foretaget af længstlevende i levende live. Dette vil navnlig være tilfældet, hvor den førsteafdøde i sit testamente har bestemt, at arven efter den længstlevendes død skal tilfalde førstafdødes særbørn eller fællesbørn. Endvidere kan der være tilfælde, hvor den førstafdøde ægtefælle har lagt så afgørende vægt på, at arven ved den længstlevendes død skal tilfalde en bestemt arving, at der i testamentet er truffet bestemmelse om, at den